

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ M.**, bývajúceho v H., **2/ M.**, bývajúcej v H., obaja zastúpení JUDr. J., advokátom v P., proti žalovanému **M.**, so sídlom v B., **o uloženie povinnosti uverejniť opravu a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch**, vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 4 C 215/2011, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 29. novembra 2012 sp. zn. 19 Co 92/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobcov 1/ a 2/ **o d m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Vranov nad Topľou uznesením zo 17. apríla 2012, č.k. 4 C 215/2011-22 odmietol podanie žalobcov z 18. júla 2011 a to v časti petitu, kde sa domáhali „uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sumu určenú súdom do troch dní od právoplatnosti rozsudku“ a v časti, kde sa domáhali určenia povinnosti uverejniť opravu vec vylúčil na samostatné konanie, v ktorom bude rozhodnuté o trovách konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobcovia neodstránili vady podania, ktoré by podľa svojho obsahu mohlo byť návrhom na začatie konania, nedoplnili ho o zákonom požadované náležitosti v zmysle výzvy a pre tento nedostatok nemohol v konaní pokračovať.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcov uznesením z 29. novembra 2012, sp. zn. 19 Co 92/2012 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne v zmysle § 219 O.s.p. potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa stotožnil s obsahom tej časti

odôvodnenia napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa, podľa ktorej žaloba žalobcov v časti dotknutej odmietnutím podania i po urobení výzvy súdu prvého stupňa (pojatej do uznesenia z 12. decembra 2011, č.k. 4 C 215/2011-13, doručeného právnomu zástupcovi žalobcov 5. marca 2012 a určujúceho na odstránenie väd lehotu 10 dní od doručenia uznesenia), trpela vadami znemožňujúcimi jej vecné prejednanie. Mal za to, že žalobcovia neodstránili vady svojho podania ani v odvolacej lehote plynúcej proti uzneseniu, ktorým súd prvého stupňa odmietol ich podanie, pričom ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý bráni tomu, aby v konaní bolo možné pokračovať. V časti o určenie povinnosti uverejniť opravu a v ktorej bude rozhodnuté aj o trovách konania odvolanie odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p., keďže ide o uznesenie, ktorým sa upravuje vedenie konania v zmysle § 202 ods. 3 písm. a/ O.s.p., proti ktorému odvolanie nie je prípustné.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia a navrhli uznesenie odvolacieho súdu zmeniť (zrejme zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie). Prípustnosť dovolania odôvodnili ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p. tvrdiac, že postupom odvolacieho súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom. Namietali, že rozhodnutie vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. V dôvodoch dovolania rozoberali skutkový a právny stav veci.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie žalobcov zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme,

je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa a vo svojom uznesení nevyslovil, že je proti nemu dovolanie prípustné. V danej veci nejde ani o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia a ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonnom ustanovení odvolací súd nezistil.

So zreteľom na žalobcami tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerlal na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci im súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O postup odnímajúci účastníkovi možnosť pred súdom konať ide tiež vtedy, ak súd podľa § 43 ods. 2 O.s.p. odmietne podanie (žalobu), hoci podmienky pre tento postup nie sú dané.

Keďže súd (až na prípady uvedené v zákone - viď § 81 ods. 1 O.s.p.) nezačína konanie z vlastnej iniciatívy, ale na podnet účastníka, je zásadne vecou toho, kto navrhuje začatie konania, aby žalobu prispôbil po stránke formulačnej a obsahovej ustanoveniu § 79 ods. 1 O.s.p.

Najdôležitejšou obsahovou náležitosťou žaloby je žalobný návrh (petit). V ňom žalobca uvádza, ako by podľa jeho názoru mal súd rozhodnúť, resp. ako by mal znieť výrok jeho rozsudku. Ním zároveň stanovuje rozsah požadovanej súdnej ochrany a určuje súdu medze toho, o čom a ako má rozhodnúť. Pretože v podstate ide o návrh súdneho výroku, kladie zákon na formuláciu petitu určité požiadavky, rešpektovaním ktorých sa zabezpečuje presnosť a určitosť výrokov rozsudkov. Občiansky súdny poriadok, ktorý vyžaduje, aby žalobcov návrh bol vyjadrený úplne presne a určito, zohľadňuje zároveň, že pri podaní žaloby, t. j. na začiatku procesu posudzovania skutkových a právnych okolností rozhodujúcich pre tú - ktorú vec, nemusí byť ešte známy ich celkový rozsah a dopad na prejednanú vec; práve preto pripúšťa procesnú možnosť, aby žalobca za konania so súhlasom súdu spresnil žalobu a dokonca ju aj zmenil (§ 95 ods. 1 O.s.p.). Uvedená možnosť nemení nič na povinnosti žalobcu vymedziť vždy petit žaloby spôsobom dostatočne presným, zrozumiteľným a určitým, umožňujúcim kedykoľvek v konaní jasnú orientáciu v tom, čo je predmetom konania. Ani vo vyššie spomenutých prípadoch, kedy žalobcovi určité dôvody subjektívnej alebo objektívnej povahy môžu spôsobovať ťažkosti pri formulovaní a obsahovom vymedzení žalobného návrhu, nemožno ustúpiť od požiadavky určitosti žalobného petitu, pretože ten je pre súd vždy rámcom rozhodovania, z ktorého nesmie vybočiť a ktorý môže prekročiť len v taxatívne vymedzených prípadoch (§ 153

ods. 2 O.s.p.). Kedykoľvek v priebehu konania musí byť zrejmé, o čom sa koná; to, čo je predmetom konania, ale v žiadnom prípade nemôže byť určené až dodatočne výsledkami súdneho dokazovania (vrátane dokazovania znaleckým posudkom).

Podľa dovolacieho súdu z návrhu na začatie konania ani z jeho doplnenia nemožno žalobcami uvedený petit v časti, kde sa domáhali „náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške určenej súdom“ považovať za presný a určitý, aby súdne rozhodnutie bolo (z materiálneho hľadiska) vykonateľné a aby nastali právne účinky, ktoré žalobcovia sledovali podaním návrhu na začatie konania, nakoľko chýbajúce náležitosti podania nedoplnili.

Vzhľadom na to, že žalobcovia napriek súdnej výzve spôsobom v nej uvedeným petit žaloby v týchto častiach riadne nešpecifikovali a vadu (neurčitosť) predmetného podania neodstránili, postupoval súd prvého stupňa správne, keď toto ich podanie v časti, ktorou sa domáhali „náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške určenej súdom“ odmietol (§ 43 ods. 2 O.s.p.). Rovnako správne postupoval odvolací súd, keď jeho uznesenie v tejto časti ako vecne správne potvrdil. Keďže odvolací súd postupoval v medziach zákona, nie je opodstatnené tvrdenie žalobcov, že jeho postupom im bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Dovolatelia tiež namietajú, že uznesenia súdov sú nepreskúmateľné. Pod túto námietku treba zahrnúť ich argumentáciu, že rozhodnutia súdov sú založené výlučne na uvedení právnych predpisov, ktoré boli použité pri rozhodovaní, avšak absentuje právna úvaha súdu a vysvetlenie, akou úvahou sa pri hodnotení uvádzaných ustanovení zaoberal. Pokiaľ žalobcovia namietajú nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu a vyporiadania sa s ich odvolacími námietkami, dovolací súd uvádza, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán, avšak s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, I. ÚS 352/06, II. ÚS 220/08, III. ÚS 12/07, IV. ÚS 163/08).

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

Aj podľa názoru dovolacieho súdu právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia. Vychádzajúc z toho a zároveň poukazujúc na konkrétnu obsahovú, vecnú a právnu stránku dotknutých súdnych rozhodnutí, dovolací súd dospel k záveru, že právo žalobcov na riadne odôvodnenie porušené nebolo.

Odôvodnenie napadnutého uznesenia obsahuje nielen zhrnutie podstatných odvolacích námietok žalobcov, odkaz na právnu úpravu, ale aj ich primerané právne posúdenie. V podrobnostiach dovolací súd odkazuje na dôvody odvolacieho uznesenia v spojení so skutkovými zisteniami a závermi súdu prvého stupňa. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu takéto odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu v potrebnej miere zodpovedá zákonnej požiadavke riadneho odôvodnenia rozhodnutia. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

Keďže v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcov ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcom, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že mu žiadne nevznikli.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. júla 2015

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová